

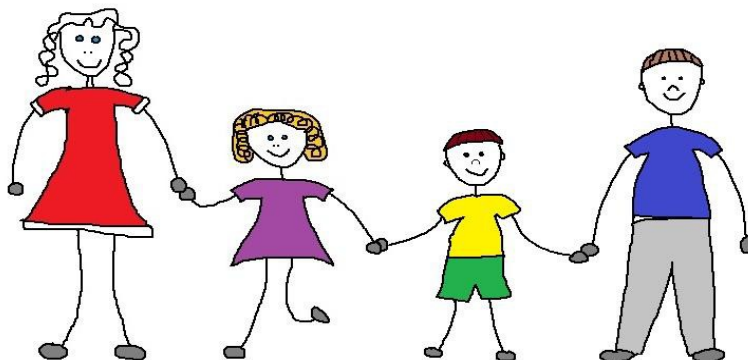

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Akceptuję:

Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018

Warszawa, lipiec 2018 r.

1. Podstawa prawna

Podstawą prawną „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2018”, zwanego dalej „Programem”, jest art. 247 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn.zm.) oraz art. 9 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. poz. 1860, z późn.zm.).

2. Cel Programu

Celem Programu jest wzmocnienie roli asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w systemie wspierania rodziny i pieczy zastępczej, w tym realizacja przez asystenta rodziny wsparcia, o którym mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” w stosunku do kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin, rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W tym kontekście niezwykle istotne jest zwiększenie liczby asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej oraz położenie w Programie nacisku na stałość ich zatrudnienia, co w efekcie końcowym ma przynieść skuteczniejsze wsparcie rodzin biologicznych i osób sprawujących pieczę rodzinną. Asystenci rodziny – w ramach realizacji swoich obowiązków – winni pozostawać w gotowości do realizacji zadań, o których mowa w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, zatem asystent rodziny powinien świadczyć usługi w każdej gminie.

Zgodnie z danymi zebranymi w centralnej aplikacji statystycznej na koniec 2017 r. ogółem funkcjonowało w gminach 3 976 asystentów rodziny (w tym zatrudnionych na podstawie Kodeksu Pracy było 3 251 osób – 81,7%) oraz w powiatach 1 726 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2017 roku, w ramach Programu, spośród 3 694 asystentów rodziny zatrudnionych w gminach – 2 977 zatrudnionych było na umowę o pracę (80%), natomiast z 1 562 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w powiatach – 1 412 (90%) posiadało umowy o pracę.

Gminy i powiaty coraz częściej zatrudniają swoich pracowników na podstawie Kodeksu Pracy. Tendencja ta utrzymuje się od kilku już lat. Należy jednak zauważyć, że w 2017 r. asystentów rodziny nie zatrudniało jeszcze 138 gmin, zatem nie wszystkie gminy były gotowe choćby na realizację działań określonych w ustawie o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Z uwagi na powyższe istnieje ciągła potrzeba zwiększania liczby asystentów rodziny w Polsce, zarówno ze względu na rosnącą potrzebę usług na rzecz rodzin, ale także ze względu na wzrost liczby zadań asystentów rodziny.

Uwzględniając powyższe, a także rolę jaką pełnią asystenci rodziny i koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w systemie wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej ogłasza Program na dofinansowanie zatrudnienia asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Celem Programu jest wspieranie jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego w rozwoju systemu wspierania rodzin, w tym zwiększenie dostępu do usług asystenta rodziny w gminie oraz do usług koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie. Ponadto założeniem Programu jest stymulowanie podejmowania przez samorządy terytorialne odpowiednich szczebli (gmin i powiatów) działań, które będą służyły wspieraniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, w celu zatrzymania w rodzinie dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej lub jak najszybszego powrotu do rodziny dzieci umieszczonych wcześniej w pieczy zastępczej, a także rozwój sieci koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w celu wspierania tempa procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez odpowiednie wsparcie udzielane osobom prowadzącym rodzinne formy pieczy zastępczej.

Jednocześnie należy zauważyć, że ważną zasadą Programu staje się promowanie gmin i powiatów zapewniających odpowiednią stabilizację zatrudnienia i poczucie bezpieczeństwa zawodowego zarówno asystentom rodziny, jak i koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej poprzez system preferencji w przyznawaniu dotacji.

3. Adresaci Programu

Program jest adresowany do jednostek samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego, których obowiązkiem jest realizacja zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W ramach Programu ze środków finansowych korzystać mogą również podmioty niepubliczne, które zgodnie z art. 190 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy

zastępczej realizują zadanie pracy z rodziną lub organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na zlecenie samorządu.

4. Zakres realizacji Programu

1. Dofinansowanie wynagrodzenia asystenta rodziny.
2. Dofinansowanie wynagrodzenia koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.

5. Finansowanie

Program finansowany jest z dwóch źródeł: ze środków budżetu państwa ujętych w ustawie budżetowej na rok 2018 w rezerwie celowej poz. 53 – *Środki na finansowanie lub dofinansowanie zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (w tym na prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców w pieczy zastępczej)* oraz środków Funduszu Pracy ujętych w planie finansowym Funduszu Pracy na 2018 r. na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. **Łącznie na Program zaplanowano środki w wysokości nieprzekraczającej kwoty 80 mln zł.** Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo dokonania zmian w odniesieniu do wysokości kwoty zaplanowanej na Program.

Dysponentem środków budżetowych na Program są Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz Minister Finansów, a po dokonaniu podziału na poszczególne województwa dysponentami są wojewodowie, którzy przekazują środki finansowe gminom i powiatom, na podstawie umów w sprawie dofinansowania zadań własnych gminy/ powiatu.

Środki pozyskane z Funduszu Pracy mogą być przeznaczone jedynie na pokrycie wydatków kwalifikowalnych dotyczących dofinansowania kosztów wynagrodzenia asystentów rodziny i stanowią dochód gminy, w rozumieniu ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2017r. poz. 1453, z późn. zm.) .

6. Czas realizacji zadania

Dofinansowanie dotyczy zadań realizowanych w okresie od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2018 r.

7. Warunki dofinansowania w ramach Programu

1. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać koszty wynagrodzenia asystentów rodziny (dotyczy to utworzonego stanowiska pracy, nie konkretnej osoby) do kwoty maksymalnie wynoszącej:

2100 zł brutto miesięcznie dla asystenta rodziny na etat, co stanowić powinno maksymalnie do 67% kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 33%)

lub

1000 zł brutto miesięcznie dla asystenta rodziny w przypadku – równoważnej czasowo w stosunku do etatu – umowy-zlecenia, co stanowić powinno maksymalnie do 33% kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 67%).

2. Dofinansowaniu w ramach Programu mogą podlegać koszty wynagrodzenia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej (dotyczy to utworzonego stanowiska, nie konkretnej osoby) do kwoty maksymalnie wynoszącej:

2100 zł brutto miesięcznie dla koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej miesięcznie na etat, co stanowić powinno maksymalnie do 67% kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 33%)

lub

1000 zł brutto miesięcznie dla koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku – równoważnej czasowo w stosunku do etatu – umowy-zlecenia, co stanowić powinno maksymalnie do 33 % kosztów wynagrodzenia brutto (podmiot wnioskujący o dofinansowanie winien zabezpieczyć dodatkowo finansowy udział własny w wysokości minimum 67%).

3. Finansowy udział środków własnych jednostek samorządu terytorialnego winien stanowić odpowiedni procent wynagrodzenia brutto: w przypadku zatrudnienia na etat – minimum 33%, natomiast w przypadku równoważnej czasowo w stosunku do etatu – umowy-zlecenia – minimum 67%.

4. Nie podlegają dofinansowaniu koszty delegacji, dojazdu, koszty wyposażenia miejsca pracy, nagród, dodatkowych wynagrodzeń rocznych („trzynaste pensje”), premii niestanowiących stałego elementu wynagrodzenia oraz koszty zatrudnienia, tj. składek leżących po stronie pracodawcy.
5. Jednostki samorządu terytorialnego, które w roku 2017 zatrudniały asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – na podstawie stosunku pracy – na poziomie 100% ogółu wszystkich zatrudnionych w gminie/powiecie w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, będą miały zagwarantowane dofinansowanie w ramach Programu na rok 2018. Przy czym Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie możliwość uwzględnienia dodatkowych kryteriów w przypadku, gdy zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego zapotrzebowanie przekroczy dostępne środki.
6. W sytuacji złożenia przez jednostki samorządu terytorialnego zapotrzebowania na środki w kwocie przekraczającej kwotę zaplanowaną na Program, przy ustalaniu ostatecznych kwot dotacji dla beneficjentów Programu Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo do zastosowania dodatkowych kryteriów, w tym m.in. wskaźnika G/P (wskaźnik dochodów podatkowych na 2017 r.) oraz dofinansowania w pierwszej kolejności zatrudnienia powstałego na podstawie stosunku pracy.
7. W ramach Programu kwalifikowane są koszty poniesione w 2018 r. (możliwa będzie refundacja kosztów poniesionych od stycznia 2018 r.).
8. Złożenie zapotrzebowania na dofinansowanie w ramach Programu nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji w zapotrzebowanej wysokości.
9. Jednostki samorządu terytorialnego, które w roku 2018 będą zatrudniały asystentów rodziny i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej – na podstawie stosunku pracy – na poziomie 100% ogółu wszystkich zatrudnionych w gminie/powiecie w ramach Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, będą miały zagwarantowane dofinansowanie w ramach Programu planowanego w roku 2019. Przy czym Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie możliwość uwzględnienia dodatkowych kryteriów w przypadku, gdy zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego zapotrzebowanie przekroczy dostępne środki.

8. Realizatorzy Programu oraz ich zadania

Realizacja zadań Programu będzie prowadzona na trzech szczeblach:

I. Szczebel centralny – Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

1. Przygotowanie Programu.
2. Przygotowanie wzorów: zapotrzebowań dla gmin i powiatów, zbiorczego zestawienia z województwa, wytycznych do umowy z gminą/powiatem, sprawozdań dla gmin i powiatów, sprawozdania dla wojewodów z realizacji Programu (wzory stanowią załączniki do Programu).
3. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dokona podziału zaplanowanej kwoty dotacji w ramach rezerwy celowej budżetu państwa oraz środków Funduszu Pracy dla gmin i w ramach rezerwy celowej budżetu państwa dla powiatów, z uwzględnieniem zapotrzebowania przekazanego przez wojewodów - załącznik nr 2 do Programu oraz kryteriów wskazanych w Warunkach dofinansowania w ramach Programu
4. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wskaże w ramach podziału środków kwoty konieczne do wnioskowania przez wojewodów w ramach rezerwy celowej budżetu państwa oraz środków Funduszu Pracy.
5. Złożenie wniosku do Ministra Finansów w celu rozdysponowania środków z rezerwy celowej budżetu państwa do budżetów wojewodów odpowiednio do ostatecznego wyboru ofert.
6. Rozdysponowanie środków Funduszu Pracy.
7. Analiza sprawozdań wojewódzkich z realizacji Programu.
8. Sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu.
9. Ocena realizacji zadań finansowanych z Programu na podstawie sprawozdań przesyłanych przez wojewodów.

II. Szczebel wojewódzki – Wojewoda:

1. Zebranie informacji o zapotrzebowaniu na środki od gmin i powiatów na zadania wskazane w Programie, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do Programu.
2. Ocena pod względem formalnym i merytorycznym złożonych przez gminy i powiaty zapotrzebowań.
3. Udzielanie informacji o zasadach Programu, a także interpretacja zapisów Programu.

4. Przekazanie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zbiorczego zestawienia z województwa podmiotów, które zgłosiły zapotrzebowanie na dofinansowanie wg wzoru stanowiącego załącznik nr 2 do Programu.
5. Przygotowanie dokumentacji dla jednostek, w tym: wzoru umowy sporządzonego na podstawie opracowanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wytycznych i sprawozdania dla gmin i powiatów (dokumenty stanowią załączniki nr 3 i 4 do Programu).
6. Zawieranie umów z jednostkami, których zapotrzebowania zostały zakwalifikowane do otrzymania dotacji i środków Funduszu Pracy.
7. Wystąpienie wraz z Ministerstwem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do Ministerstwa Finansów o środki budżetowe, zgodnie z ostatecznym wyborem ofert w odniesieniu do rezerwy celowej budżetu państwa.
8. Wystąpienie do Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z wnioskiem o środki Funduszu Pracy.
9. Przekazanie środków jednostkom samorządu terytorialnego.
10. Analiza przekazanych przez jednostki samorządu terytorialnego sprawozdań z realizacji Programu.
11. Rozliczenie dotacji i środków Funduszu Pracy.
12. Przekazanie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wojewódzkiego sprawozdania z realizacji Programu wg wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do Programu.
13. Kontrola realizacji Programu.

III. Szczebel lokalny – jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego lub powiatowego:

1. Złożenie zapotrzebowania do wojewodów, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 1 do Programu.
2. Realizacja zadań zgodnie z podpisanymi umowami.
3. Rozliczenie dotacji i środków Funduszu Pracy.
4. Przekazanie do wojewody sprawozdania z realizacji zadania dofinansowanego z Programu, wg wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do Programu.